

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös (Lausunnon antaminen korkeimman hallinto-oikeuden lausumapyyntöön: Valituslupahakemuksen kohteena oleva päätös, markkinaoikeuden päätös 10.10.2025, 549/2025)

424/02.08.00/2025

Kaupunginhallitus 02.02.2026 § 32

Asia

Valituslupahakemus korkeimmassa hallinto-oikeudessa koskien markkinaoikeuden päätöstä 10.10.2025 sekä Lohjan kaupunginhallituksen 28.4.2025 tekemää päätöstä hankkia maankäytön ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmä Tiera Oy:ltä. Korkein hallinto-oikeus on 1. pyytänyt lausuntoa liittyen vaatimukseen täytäntöönpanokiellosta. 2. Lausumaa pääasia valitukseen.

Lausuma vaatimuksen täytäntöönpanokiellosta pyydettiin 15.1.2026 mennessä. Lausuma annettiin virnahaltijapäätöksenä 15.1.2026 asian lyhyen määräajan vuoksi.

Pääasia valitukseen lausumaa pyydetään 5.2.2026 mennessä.

Tausta

Lohjan kaupungin tekemästä maankäytön ja rakennetun ympäristön järjestelmän hankintapäätöksestä valitettiin markkinaoikeuteen Trimble Oy:n toimesta. Valituksessaan Trimble Oy on riitauttanut Lohjan kaupungin ja Tiera Oy:n välisen sidosyksikkösuhteen ja katsonut, että kyseessä oleva hankinta on ollut lainvastainen, koska hankintayksikön ja Tiera Oy:n välillä ei sen näkemyksen mukaan ole vallinnut sidosyksikkösuhdetta, joka olisi oikeuttanut suoramankinnan.

Markkinaoikeus on antamallaan ratkaisulla hylännyt Trimble Oy:n valituksen ja todennut, että Lohjan kaupungin ja Tiera Oy:n välillä vallitsee hankintalainsäädännössä tarkoitettu sidosyksikkösuhte, minkä vuoksi maankäytön tietojärjestelmän hankinta Tiera Oy:ltä suoramankintana on ollut lainmukainen. Trimble Oy on 12.11.2025 hakenut korkeimmalta hallinto-oikeudelta valituslupaa.

Trimble Oy on valituslupahakemuksessa sekä valituksessa vaatinut että korkein hallinto-oikeus

- 1) Myöntää Trimblelle oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 111 §:n tarkoittaman valitusluvan ja tutkii asian;
- 2) Määrää valituksen kohteena olevalle markkinaoikeuden päätökselle täytäntöönpanokiellon niin kauan kuin asia on vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa;
- 3) Kumoo markkinaoikeuden 10.10.2025 päivätyn päätöksen Nro 549/2025 asiassa dnro 243/03.04.04.00.04/2025; ja
- 4) Velvoittaa Lohjan korvaamaan Trimblen oikeudenkäyntikulut myöhemmin esitettävän laskun mukaisesti korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen.

Vaatimus täytäntöönpanokiellosta

Lohjan kaupunki vastusti täytäntöönpanokieltoa. Lohjan kaupungin näkemyksen mukaan korkeimmalla hallinto-oikeudella on edelleen käytössä valittajan oikeusturva varmistavia keinoja vaikka hakinnan täytäntöönpanoa jatketaan.

Pääasia valitus

Trimble Oy on hakenut valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta väittäen, ettei Lohjan kaupungin ja Tiera Oy:n välillä ole ollut hankintalain 15 §:ssä tarkoitettua sidosyksikkösuhdetta. Markkinaoikeus hylkäsi Trimble Oy:n valituksen ja totesi, että sidosyksikkösuhteen edellytykset täyttyvät ja suora hankinta on ollut lainmukainen.

Lohjan kaupunki katsoo, ettei valitusluvalle ole perusteita. Markkinaoikeuden päätös on asianmukaisesti perusteltu, Markkinaoikeus arvioi sidosyksikkösuhdetta kokonaisuutena ja päätös nojaa EU:n ja kansalliseen oikeuskäytäntöön. Valittajan väitteet ilmeisestä virheestä tai puutteellisesta arvioinnista eivät perustu tosiasiallisiin seikkoihin, vaan oikeudelliseen tulkintaan.

Valittajan esittämät näkemykset Tieran yleisestä asemasta inhouse-yhtiönä tai muiden omistajien vaikutusvallasta eivät ole ratkaisevia. Keskeistä on yksinomaan Lohjan ja Tieran välinen sidosyksikkösuhte, jonka markkinaoikeus on todennut täyttyvän. Yhteisedustajuuksjärjestely on tarkoitettu varmistamaan hankintalain mukainen määräysvallan toteutuminen eikä kiertämään lakia. Osallistuminen hallitukseen ja ohjausryhmiin osoittaa tosiasiallisen määräysvallan käyttämisen.

Uudet väitteet kuntalain vastaisuudesta ovat perusteettomia, sillä kyseessä on normaali omistajaohjaus useamman kunnan omistuksessa olevassa yhtiössä. Määräysvallan riittävyyden kiistäminen kaventaisi osakeyhtiölain mukaista hallituksen asemaa ja rajoittaisi kuntien mahdollisuuksia toteuttaa lain mukaista yhteistoimintaa, mikä ei vastaa hankintalain tai EU-oikeuskäytännön tulkintaa.

Lohjan kaupunki katsoo, ettei valituslupa ole perusteltu eikä markkinaoikeuden päätöstä tule muuttaa. Valituslupahakemus tulee hylätä kokonaisuudessaan.

Lisätiedot	Hallintojuristi Santtu Päivinen, Santtu.paivinen(at)lohja.fi
Oheismateriaali	<ul style="list-style-type: none">- Viranhaltijapäätös launnon antamisesta täytäntöönpanokieltoa koskevaan vaatimukseen- Lausunto vaatimukseen täytäntöönpanokiellosta
Liite	<ul style="list-style-type: none">- Korkeimman hallinto-oikeuden lausumapyyntö- Trimble Oy:n valituslupahakemus ja valitus- Lausuma korkeimman hallinto-oikeuden lausumapyyntöön asiassa
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Ståhl Petra
Päätösesitys	<p>Kaupunginhallitus päättää</p> <ol style="list-style-type: none">1. merkitä tiedoksi hallintojohtajan päätöksen antaa lausunto täytäntöönpanokiellon vastustamisesta,2. antaa liitteen mukaisen lausuman korkeimmalle hallinto-oikeudelle

3. tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esityksen mukaan.

Tiedoksi

Korkein Hallinto-oikeus
Trimble Finland Oy

Kaupunginhallitus 02.11.2026

Asian tausta

Lohjan kaupunginhallitus päätti 28.4.2025 hankkia kaupungin maankäytön tietojärjestelmäkokonaisuuden (Tiera City) suorahankintana Tiera Oy:ltä sidosyksikköhankeintana. Hankinnan ennakoitu arvo oli noin 1,14 miljoonaa euroa viiden vuoden sopimuskaudella. Päätöksen perusteena oli kaupungin näkemys siitä, että Tiera toimii hankintalain mukaisena kaupungin sidosyksikkönä. Palvelusopimus allekirjoitettiin 28.10.2025.

Trimble Finland Oy valitti hankintapäätöksestä Markkinaoikeuteen katsoen, ettei Tieraa voitu pitää Lohjan kaupungin sidosyksikkönä ja että hankinta olisi tullut kilpailuttaa. Markkinaoikeus hylkäsi valituksen 10.10.2025 ja katsoi, että kaupunki käytti yhdessä muiden omistajien kanssa hankintalain mukaista määräysvaltaa Tieraan, minkä vuoksi hankinta voitiin tehdä kilpailuttamatta.

Trimble Finland Oy haki asiassa valituslupaa Korkeimmalta hallinto-oikeudelta, joka myönsi valituslupan ja antoi asiassa ratkaisunsa 29.9.2026.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 29.9.2026 kumonnut markkinaoikeuden aiemman ratkaisun ja katsonut, ettei Lohjan kaupunki ole voinut tehdä maankäytön tietojärjestelmäkokonaisuuden (Tiera City) hankintaa suoraan Tiera Oy:ltä sidosyksikköhankeintana ilman kilpailutusta.

Asiassa oli kysymys siitä, täytyivätkö hankintalain 15 §:ssä säädetyt sidosyksikköaseman edellytykset. KHO arvioi erityisesti, käyttikö kaupunki yhdessä muiden omistajien kanssa sellaista määräysvaltaa Tieraan, jota sidosyksikkösuhteelta edellytetään. KHO totesi, että vaikka kaupungilla oli edustus yhtiökokouksessa, noin 1,5 prosentin omistusosuus sekä Tieran hyvin hajautunut omistusrakenne eivät mahdollistaneet kaupungille ratkaisevaa vaikutusvaltaa yhtiön strategiaan tavoitteisiin tai tärkeisiin päätöksiin. Lisäksi KHO katsoi, ettei kaupungilla ollut hankintalain tarkoittamaa edustajaa Tieran hallituksessa eikä kaupungin osallistuminen ohjausryhmätoimintaan tuottanut vaadittua määräysvaltaa.

KHO:n johtopäätöksen mukaan Tieraa ei voida pitää Lohjan kaupungin sidosyksikkönä, minkä vuoksi hankintaan olisi tullut soveltaa hankintalain kilpailuttamisvelvollisuutta. Hankintamenettelyn todettiin siten olleen hankintasäännösten vastainen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun vaikutukset Lohjalle.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisulla ei ole välitöntä vaikutusta voimassa olevaan hankintasopimukseen, koska hankintasopimus on allekirjoitettu 28.10.2025 ennen asian lopullista ratkaisemista

tuomioistuimessa. KHO:n päätöksen mukaan hankintamenettely ei ole täyttänyt hankintalain (1397/2016) 15 §:ssä säädettyjä sidosyksikön käytön edellytyksiä, mutta sopimus on edelleen voimassa eikä päätöksellä ole määrätty hankintasopimusta tehottomaksi. KHO ei ole myöskään ratkaisussaan palauttanut asiaa markkinnoikeuden käsiteltäväksi.

Lisäksi sopimus on tehty ennen hankintalain muutoksen (519/2026) voimaantuloa. Lakimuutoksessa säädettiin uutena edellytyksenä, että osakeyhtiömuotoisen sidosyksikön käytön edellytyksenä on 1.7.2027 alkaen vähintään 10 prosentin suora omistusosuus sidosyksiköstä. Niiden ennen lakimuutosta tehtyjen sidosyksikkösopimusten osalta, joissa tämä omistusosuusvaatimus ei täyty, sopimukset tulee lähtökohtaisesti päättää viimeistään 30.6.2027. Siirtymäsäännösten mukaan sopimuksia voidaan kuitenkin yleiseen etuun liittyvästä pakottavasta syystä jatkaa enintään 30.6.2030 saakka, mikäli sopimusten päättäminen siirtymäajan päättyessä aiheuttaisi poikkeuksellisesti kohtuuttomia seurauksia tai merkittäviä taloudellisia riskejä.

Hallintojohtaja on päätöksellään § 22/2026 tehnyt Valtiokonttorille hankintalain siirtymäsäännöksen mukaisen ilmoituksen kaupungin sidosyksikkösopimuksista. Ilmoituksen perusteena on arvio siitä, että kyseisten sopimusten päättäminen 30.6.2027 mennessä aiheuttaisi poikkeuksellisesti kohtuuttomia seurauksia ja/tai merkittäviä taloudellisia riskejä kaupungin palvelutuotannolle. Tämän vuoksi sopimuksia on ilmoitettu jatkettaviksi korvaavien ratkaisujen valmistelun ja käyttöönoton edellyttämän ajan, kuitenkin enintään 30.6.2030 saakka. Valtiokonttorille tehty ilmoitus ja siihen liittyvä menettely ovat vireillä.

Lisätiedot	Hallintojuristi Santtu Päivinen, Santtu.paivinen(at)lohma.fi
Oheismateriaali	1. Hallintojohtajan viranhaltijapäätös §22/2026 2. Vastaus markkinnoikeuden kirjaamosta 19.10.2026
Liite	Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 2505/2026
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Ståhl Petra
Päätösesitys	Kaupunginhallitus päättää merkitä tiedoksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 2502/2026.

Päätös
